

TURISTICKÉ NOVINY

16. vydání

Bystřicko / Nedvědko / Novoměstsko / Žďársko

Tři Studně, foto: Aleš Motejl

Bílou magistrálou Koruny Vysočiny

Až tři sta kilometrů upravovaných běžeckých stop, a to jak na klasiku, tak i bruslení, můžete za příznivých klimatických podmínek v zimě využít v Koruně Vysočiny. Hustou síť lyžařských tras pro běžkaře najdete nejenom na Novoměstsku, tradičním a vyhlášeném centru běžeckého lyžování, ale i na sousedním Žďársku a Bystřicku.

Bílé stopy však naleznete například také ve Svatce a rovněž na území Subregionu Velké Dářko. Protože subjekty, které trasy upravují, spolupracují, stopy jsou

propojené, takže neúnavní lyžaři mohou strávit putováním v bílé stopě celé dny, vybírat si okruhy podle svého gusta a po trase se občerstvovat v hospůdkách i penzionech.

Stačí si najít vhodné místo pro zaparkování auta, například u Pílské nádrže ve Žďáře nad Sázavou, kde je velkokapacitní parkoviště, a upravená stopa vás dovede třeba až na nádraží v Bystřici nad Pernštejnem.

Komplexní aktuální informace o trasách, parkování i možnostech občers-

tvení nebo ubytování najdete na webu Koruny Vysočiny. Využít můžete také služeb půjčoven lyží, pokud jste se do Koruny Vysočiny původně vypravili za jiným účelem, případně i servisních center, kde vám pomohou vyřešit problém, s nímž si u svých lyžích neporadíte sami.

Za historií lyžování

Od prvních prkýnek zvaných ski, která se v Novém Městě objevila v poslední dekádě 19. století, přes jejich výrobu, závody a slavné závodníky, skokanské můstky, vyhlášené lyžařské klání Zlatá lyže Českomoravské vysočiny, které se poprvé jelo v roce 1934, Harusův kopec, Ski hotel až po Vysočina Arenu. Deset zastavení naučné stezky Lyžování na Novoměstsku vás provede městem a jeho nejbližším okolím a zavede vás do místní slavné lyžařské historie. Nezapomeňte výšlap doplnit o prohlídku rozsáhlé lyžařské expozice v Horáckém muzeu.

A abyste měli komplexní zážitek, zavítejte i do Muzea lyží, které provozuje rodina prvního novoměstského výrobce lyží Adolfa Slonka. V domě s firmou Lyže – Slonek a letopočtem 1896 na fasádě se sice už ski nevyrobí, avšak poskytují tam autorizovaný servis lyží. Výrobu lyží či snowboardů dnes najdete o kousek dál, a to ve firmě Kástle CZ (dříve Sporten), kde se můžete podívat i do firemního prodejny.

Trasy kolem největšího vysočinského rybníka

Lyžařské trasy upravované obcemi v okolí největšího rybníka na Vysočině – Velkého Dářka – zahrnují pět okruhů a šedesát kilometrů tratí pro klasické lyžování. Okruhy Radostínský, Račínský, Městecký, Světnovský a Škrdlovický volně navazují na sousední žďárské stopy. Ze Světnovského okruhu se zase můžete

pustit na vedlejší novoměstské běžecké trasy.

Při lyžování po bílých pláních se navíc můžete pokochat pohledem na zvlněnou krajinu Žďárských vrchů. Na všech okruzích není problém si zajet do některé z příjemných hospůdek či občerstvovacích stanic.

Okolo Pílské nádrže i Zelené hory

Na klasiku i bruslení jsou v zimě upravovány běžecké stopy na Žďársku a za ideálního stavu si můžete zajezdit až po osmdesáti kilometrech vzájemně propojených stop označených klasickými oranžovými rozcestníky.

Oblíbený výchozí bod lyžařských výletů je u žďárské Pílské nádrže, kde se nachází velké parkoviště a odkud se pak můžete pustit různými směry. Třeba se i projet po rozsáhlých pláních kolem unikátního kostela svatého Jana Nepomuckého na Zelené hoře nebo se vydat k Polníčce či Škrdlovicím.

kostel sv. Jana Nepomuckého

Na běžkách nejenom okolo ledovce

Nejen Nové Město na Moravě, ale Novoměstsko obecně je s lyžováním neodmyslitelně spjato. Na své si tam přijdou příznivci klasiky i bruslení a do stopy můžete nastoupit třeba hned u vlakového nádraží nebo zastávky.

Tamní trasy čítají zhruba sto kilometrů a najdete mezi nimi i zajímavost v podobě takzvaného Fryšavského ledovce u Fryšavy pod Žakovou horou. Právě tam se sníh drží i v době, kdy se jinde už nelyžuje. S výjimkou profesionálních lyžařských tratí ve Vysočina Areně. V ní se

dá zdarma lyžovat tam, kde se prohánějí světoví mistři, v hodinách určených pro veřejnost.

Jejich rozpis je v sezoně zveřejněný na webu Vysočina Areny. Pokud nepreferujete davy lyžařů před i za sebou, což souvisí především s místy, kde se dá do stopy nastoupit takřka z auta, vyzkoušejte raději méně frekventované, ale též kvalitní trasy. Zalyžovat si můžete i na jižněji položených upravených trasách, například v okolí Řečice, Slavkovic, Petrovic nebo Nové Vsi u Nového Města na Moravě.

Bystřickem přes louky a lesy za vyhlídkami

Tamní trasy upravené pro klasické lyžování zahrnují asi čtyřicet kilometrů, výhodné nástupní či výstupní místo je u Centra Eden vedle bystřického nádraží. Čeká vás cesta přes zasněžené louky a lesy i kolem rybníků a pohled na okolní zvlněnou krajinu. Vzhledem k tomu, že bystřické trasy jsou nejnižší položené, je třeba počítat s tím, že sníh tam nevydrží tak dlouho jako třeba na Novoměstsku nebo Žďársku. Pokud se ale zima vydaří, je dost sněhu a navíc ještě svítí sluníčko, čekají vás neopakovatelné výhledy do pohádkové krajiny.

rozhledna Karasín

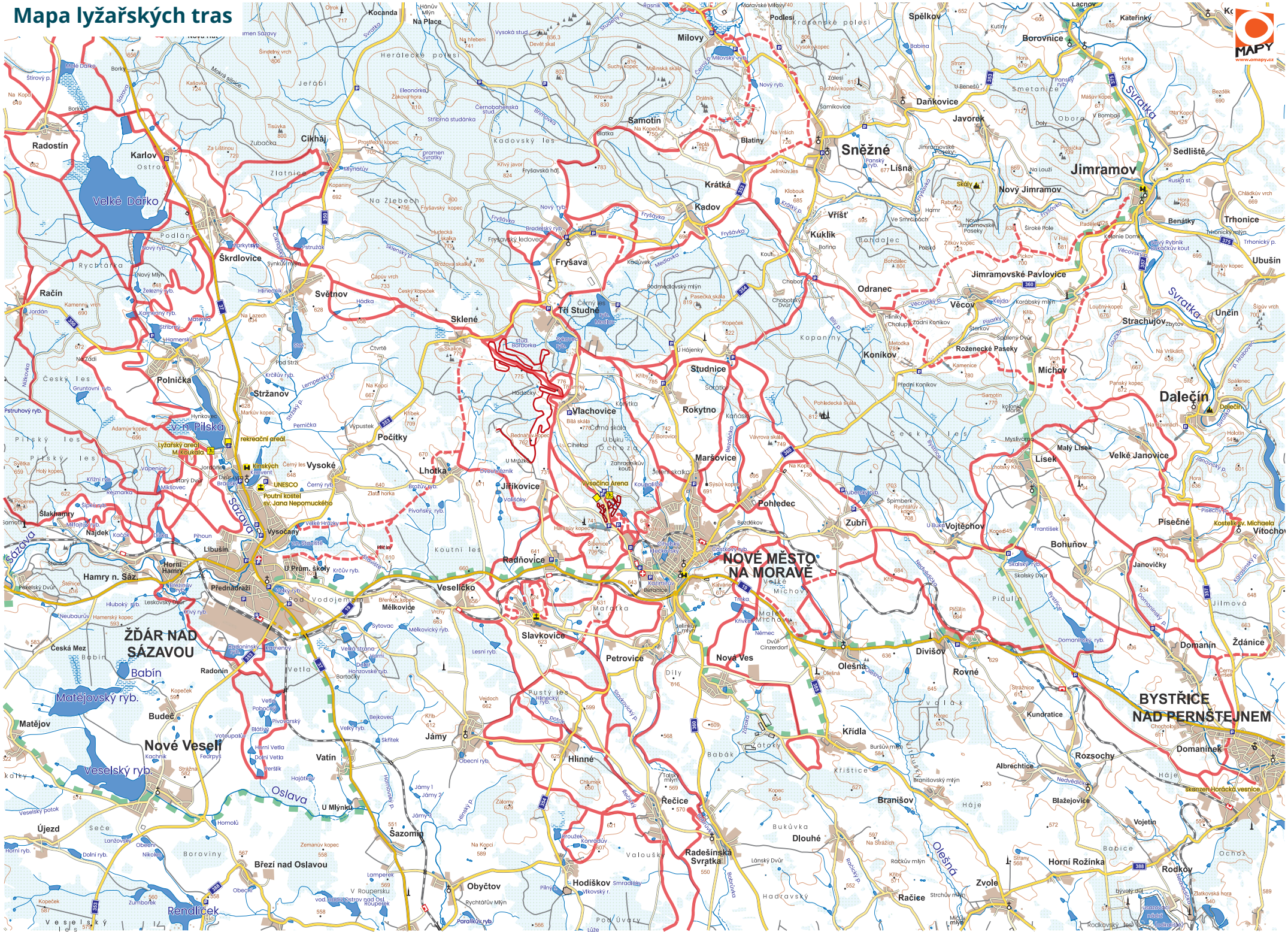
Objevte i další možnosti lyžování v regionu

Lyžovat v Koruně Vysočiny ale můžete i jinde, ač kilometrůž stop je již nižší. Jednou z variant je například Herálec nebo Svatka. Při dostatku sněhu můžete vyzkoušet rovněž udržované stopy kolem Nyklovic na Bystřicku nebo třeba trasy v okolí Radostína nad Oslavou.

Právě v místech, která nejsou mezi ly-

žaři tolik vyhlášená, si můžete užít krásy bílé stopy bez davů dalších běžkařů. Udělejte si chvilku času a přesvědčte se na vlastní kůži, že i v na první pohled pozapomenutých oblastech, kam nejčastěji míří především místní vyznavači bílé stopy, může být pohodová a kvalitní lyžovačka.

Mapa lyžařských tras

Pokořte unikátní ledopád

Ledová stěna pod přehradní hrází ve Víru je za příznivých klimatických podmínek zprovozněována už od roku 2008. Pětačtyřicet metrů vysoký umělý ledopád, nejvyšší v České republice, provozovatelé vytvářejí na skále pomocí čerpadel a vody z řeky Svratky. Současně je uznáný Českým horolezeckým svazem jako cvičný terén.

Ledolezení na několika lezeckých cestách si však můžete vyzkoušet, i když s ním nemáte vůbec žádné zkušenosti. V místě je půjčovna vybavení, protože potřebujete mačky, cepín, přilbu a sedačí a prsní úvazek, a součástí lekce je také úvodní instruktáž. Stačí si jen zamluvit termín a vybavení prostřednictvím webu ledové stěny. K dispozici je i možnost občerstvení v chatě Krabička pod stěnou, takže si s sebou nemusíte brát termosku s horkým čajem.

Ledová stěna Víru

Relaxační centrum Žďár nad Sázavou

Kde se můžete zahřát a po sportu relaxovat

Byli jste celý den ve stopě, na sjezdovce nebo pěší túře či procházce na sněžnicích a jste unavení a vymrzlí? Když pomíneme něco dobrého a hlavně teplého k jídlu a pití, což zřejmě bude to první, co uděláte, zregenerovat se můžete nejlépe v bazénu, vířivce, při masážích nebo v sauně. Odpočínáte si, uvolníte svaly a ještě uděláte něco nejenom pro svůj příjemný pocit, ale i pro upevnění zdraví. Tak kam si zajít? Zkuste třeba Relaxační centrum ve Žďáře nad Sázavou, kde si zaplavete, ale i zajdete do sauny, vířivky, dáte si třeba Kneippovu lázeň nebo si odpočínáte v solné jeskyni, zatímco vaše děti určitě nadchne pětadvacetimetrový tobogán.

Další variantou jsou Městské lázně v Novém Městě na Moravě, kde můžete navštívit rovnou všechny tři části: bazénou, fitness s tlocvičnou i wellness se saunovým světem anebo třeba masáží. Přímo u plaveckého bazénu si

můžete dát něco na zub v mokřém baru, namožené svaly nechat protřepat ve vířivce a vaše děti se mezitím vyřádí v bazénku se skluzavkou. A nezapomeňte se pořádně vyhřát v nově zrekonstruované finské sauně.

Sportovní hala v Bystřici nad Pernštejnem vám po nabitém dni nabídne relaxaci v bazénu, ale pokud vám ještě zbylo dost sil, můžete například zdolat dvanáctimetrovou lezeckou stěnu nebo si v suterénu zahrát squash. A s celou rodinou či přáteli si pak dát turnaj v bowlingu nebo kuželnách a k tomu něco dobrého z tamního baru.

Příjemnou relaxaci si můžete dopřát v Ala hotelu v Bystřici nad Pernštejnem, a to i pokud tam nejste ubytovaní. Po předchozí objednávce můžete využít tamní wellness s vířivkou pro celkem sedm osob, třemi druhy saun, ochlazovacím bazénkem a relaxační zónou s lehátky.

Vyzkoušejte sjezdovky

Ski snow park Nové Město na Moravě na Harusově kopci vám nabídne 550 metrů dlouhou sjezdovku se sedačkovou lanovkou, cvičný svah i „školičku“ pro malé lyžaře, bufet, půjčovnu lyží a snowboardů, umělé osvětlení pro lyžování večer nebo velké parkoviště v těsné blízkosti sjezdovky.

Na 400 metrů dlouhý vleč, půjčovnu vybavení, občerstvení, dětskou lyžařskou školu, služby instruktora, umělé zasněžování i večerní osvětlení najdete také na sjezdovce ve Svatce.

Vyzkoušet můžete rovněž podobně vybavený areál v Novém Jimramově, který mají v oblíbě i vyznavači adrenalinu, protože nabízí skicrossovou trať. Bonusem jsou krásné výhledy na okolní krajinu.

Všechny areály disponují umělým zasněžováním, které jim umožňuje být v provozu, i když je zrovna příroda co do sněhové nadílky skoupá. Na sjezdovkách se konají i různé zajímavé akce zaměřené na veřejnost, například testování lyží či snowboardů a podobně, sledujte proto jejich web nebo facebook.

Jak ve Snow ski parku na novoměstském Harusově kopci, tak i ve skiareálu v Jimramově můžete při placení jízdného využít desetiprocentní slevu poskytovanou držitelům zážitkové karty Koruny Vysočiny. Tu můžete získat prostřednictvím smluvních partnerů Koruny Vysočiny z řad majitelů či provozovatelů hotelů, penzionů a podobných zařízení, pokud se u nich ubytujete.

Skiareál Svratka

Historie i zážitky v zámku

S 800 let starým příběhem zámeckého areálu ve Žďáře nad Sázavou vás i v zimních měsících seznámí tamní interaktivní Muzeum nové generace. To je mimo jiné držitelem ocenění Živa award za nej kreativnější muzeum ve střední Evropě, bylo zprovozněno v roce 2015 a vzniklo citlivou přestavbou prostor někdejšího zámeckého pivovaru. Netradiční expozice zahrnující cisterciácké a barokní galerie i kabinet kuriozit poutavým způsobem provázejí návštěvníka historií místa od cisterciáckého věku přes barokní dobu až po současnost. Multimediální prvky „diváka“ vtahují do děje a s audioprůvodcem s hlasy cisterciáckého mnicha a malého děvčátka jej doprovázejí během věků a přibližují mu kulturní dědictví žďárského regionu. Kromě netradičního zážitku, kdy lidé pod vlivem audiovizuálních vjemů ztrácejí pojem o reálném čase, se mohou taktéž občerstvit v zámecké kavárně či navštívit turistické centrum a prodejnu suvenýrů přiléhající k Muzeu nové generace.

Muzeum nové generace

Žďárský zámek v majetku rodiny Kinských, jenž dnes spojuje historii se současným uměním, takže v jeho prostorách se rovněž konají koncerty, festivaly či akce cílené na rodiny s dětmi, vznikl po roce 1784 na místě vyhořelého a následně zrušeného cisterciáckého kláštera založeného již v polovině 13. století. Patří k němu tak rovněž komplex konventních a hospodářských cisterciáckých budov.

Některé stavební úpravy v první polovině 18. století byly na přání opata kláštera Václava Vejmluvy provedeny podle plánů význačného českého architekta Jana Blažeje Santiniho Aichla (1677-1723), například výjimečná barokní prelatura coby někdejší opatské sídlo, jež je součástí prohlídkové trasy. Santini s Vejmluvou spolupracoval sedmáct let a díky tomu je nejenom ve Žďáře, ale i okolním regionu před staletími spravovaným žďárským klášterem památek s jeho nezaměnitelným rukopisem více než jinde.

Staňte se na malou chvíli sklářem

Sklárna Svoboda Karlov

Barevné škrdlovické sklo bylo kdysi pojmem a také důležitým vývozním artiklem. Ačkoliv pece vyhasly a sklářská výroba v regionu prakticky zanikla, stále ještě jsou lidé, kteří tradiční řemeslo nezapomněli. A ukazují sklářské umění ostatním. U příležitosti takzvaného skláření si můžete zkusit sami vyrobit vázičku, skleničku nebo cokoliv jiného ve sklářské huti restaurace a penzionu U Hrocha ve Škrdlovicích. Stačí se jen objednat, kontakty najdete na jejich webu.

Poslední sklářskou výrobnou v regionu je Sklárna Svoboda Karlov, kde jsou rovněž k návštěvníkům vstřícní. V pracovní dny si můžete objednat exkurzi do provozu a podívat se, jak se vyrábí či brousí ručně tvarované hutní sklo, nebo si i vyzkoušet malování na sklo, případně si třeba vybrat něco pro radost ve firemní prodejně.

Osmistovky lákají

Také v zimě se můžete vypravit na vycházky spojené s návštěvou vrcholů žďárských vrchů nacházejících se v nadmořské výšce 800 a více metrů. Ač některé z nich jsou strmými skalami, na všechny se při příznivých klimatických podmínkách máte i v zimě šanci dostat bez horolezecké výbavy. Osmistovkových vrcholů je 17 a nejvyšší z nich je Devět skal (836 m n. m.). A protože dny jsou v zimě krátké, výlety za osmistovkami si je možné rozdělit do několika dní.

Vydejte se na zajímavé zimní výlety

hrad Pernštejn

Svratka očima malířů

Dvě naučné stezky můžete absolvovat ve Svratce. Kratší z nich měří asi 3,5 kilometru, má 12 zastavení se začátkem na náměstí 9. května a je věnovaná historii, přírodě či řemeslům, které město proslavily. Druhá stezka začínající u muzea mapuje tvorbu malířů-krájinářů. Její základní část je dlouhá 10 kilometrů se 17 zastávkami a prodloužení vedoucí po takzvané Cínově cestě měří asi 3,5 kilometru. Prodloužení je navíc doplněné 13 malovanými kameny. Ty kdysi vyzdobil malíř František Cína Jelínek, před čtyřiceti lety malby obnovily učitelky ze svratecké školky a v roce 2024 učitelé z tamní školy. Procházku je možné završit návštěvou muzea, kde jsou k vidění i krámky řemeslníků z doby první republiky či socialistická prodejna Jednoty.

Za ledopády do rokle

Vydejte se na zimní procházku do Trenckovy rokle. Název minikaňonu s vodopády v malebném údolí řeky Bobrůvky (Loučky), jenž se nachází na jejím krátkém levostranném přítoku, je odvozen od jména kdysi obávaného velitele sboru nelitostných pandurů Františka barona Trencka. Ten se podle pověstí měl v rokli ukrývat a také tam někde uložit velký po

klad. Historikové jsou sice proti, ale ať už je pravda jakákoliv, rokle v divoké přírodě je romantická i v zimě a Trencka dnes připomíná obraz v rokli u ohniště, kde se odedávna scházejí trampové. A vy si tam můžete třeba opéct buřty. Jenom pozor, v náročném svažitém a kamenitém terénu vedoucímu k rokli to klouže, v zimě zejména, takže opatrnost, nesmeky či trekové hole se rozhodně hodí.

Když budete mít štěstí na počasí, můžete obdivovat ledopád, který je ještě působivější než vodopád. A pokud si troufnete, zkuste se od něj ještě vyšplhat po laně k trampskému srubu Orlí hnízdo na útesu. Do Trenckovy rokle vede červená značka z Podmitrova, ale dostanete se tam například také od Drahonína po neznačených polních a lesních cestách.

Kolem Pernštejna

Okolo majestátního hradu Pernštejn a městečka Nedvědice pod ním se pusťte po některé ze tří naučných stezek. Anebo je rovnou prozkoumejte všechny. Čtyřkilometrová má 19 zastavení, start na nádraží a toulat se budete kolem perňštejnských zahrad, lomů na „nedvědický mramor“, dubovou alejí, prohlédnete si vilovou zástavbu z 19. století nebo se zastavíte u studánky

s vyhledávanou vodou. Druhá naučná stezka směrem ke vsi Smrček měří něco přes pět kilometrů a přiblíží vám nejen okolí hradu, ale i vyhlídky na něj, někdejší lom či doly. Třetí trasa míří o něco dál, je dlouhá přes 13 kilometrů a směřuje z Pernštejna přes Sejřek, Doubravník a Černvív zpět do Nedvědice. Ani v tomto případě nebudete mít nouzi o výhledy na impozantní Pernštejn, ale čeká vás i unikátní kostel Povýšení svatého kříže v Doubravníku nebo historická krytá lávka v Černvíru.

Hamerský vycházkový okruh

Zhruba patnáct kilometrů kolem Hamrů nad Sázavou s četnými přírodními i dalšími zajímavostmi nabízí Hamerský vycházkový okruh. Trasa vedoucí obcí i jejím blízkým okolím je k poznání jednoduše, provází ji černé písmeno H na žlutém podkladu a částečně vede i po značených turistických trasách. A napojit se je možné kdekoliv. A co všechno můžete absolvovat i na kole nebo v zimě po upravených tratích na běžkách, vidět? Kromě řady vodních ploch včetně vyhlášené Vápenice – jezírka s temnou vodou v místě někdejšího lomu opředeného legendami o podivuhodných tvorech, kteří v něm nepozorováni žijí, i obří betonové sochy žďárského výtvarníka Michala Olšiaka lákající děti i dospělé.

Při cestě po vycházkovém okruhu nechybí hluboké lesy, opuštěné lomy nebo romantické skalní vrcholy, třeba skála Peperek či Rozštípená skála, ale třeba i originální Konec světa na historické česko-moravské hranici střežený po dlouhá desetiletí figurínou celníka ve strážní budce. V pořadí už několikátou. Zajímavostí okolí Hamrů je taktéž památka Šlakhamr (Brdíčkův mlýn) ve správě Technického muzea Brno s funkčním hamerským kladivem a expozicí bydlení posledních majitelů.

Vojtův rybník Vír

Na zamrzlém rybníku

Můžete tam nejenom bruslit, ale také v něm chytat ryby. Vyzkoušejte to.

Vojtův rybník Vír

Když mrzne až praští, lovit na dírkách je možné na Vojtově rybníku ve Víru. Nemáte-li příslušné vybavení, můžete si ho vypůjčit a pokusit se dírkou v ledu vytáhnout pstruha duhového nebo sivena amerického. A nemusíte přitom být ani členem rybářského svazu.

Rybářský areál Nedvědice

V Rybářském areálu v Nedvědici můžete lovit pstruhu i v zimě. Jak rybolov, tak prodej čerstvých ryb pokračuje o víkendech či

svátcích a v případě příznivých podmínek je v nabídce i takzvaný rybolov na dírkách. Stačí si ověřit aktuální otevírací dobu areálu a nabídku prostřednictvím jejich facebooku.

Rybolov Ostrov nad Oslavou

Oblíbený zimní rybolov na dírkách nabízí i soukromý revír na přehradě v Ostrově nad Oslavou, která je mezi příznivci rybaření vyhlášená svými kapitálními kusy. Nezapomenutelný zážitek vyžaduje pouze silné mrazy a pevný led, který vás u vyvrtané díry unese. Radost z úlovku pak stoprocentně vyváží zkrchlé ruce a nohy.

Zubříkovo vánoční putování

Se Zubříkem Bystřicí

Adventní či vánoční večerní procházku osvětleným centrem města a jeho nejbližším okolím připravili v Bystřici nad Pernštejnem. Při Zubříkově vánočním putování tematicky navazujícím na Putování městy Koruny Vysočiny vás čeká přibližně tříkilometrový okružní výšlap se zastaveními u rozsvícené vánoční výzdoby.

Maskot putování Zubřík opět dostal teplou zimní čepici a vy se můžete těšit, kudy vás kolem Bystřice provede. Ať už to bude vánoční strom a betlém na Masarykově náměstí,

osvětlený traktor u zemědělské školy, světelná fontána před sportovní halou, sněhuláci u Tří srdcí, zářící prsten u řeky, troubící anděl na rozcestí, sobi s kočárem u zimního stadionu, brána do pohádkové aleje v Lužánkách a další.

Při vánočním putování slavnostně osvětlenou Bystřicí nebude chybět ani lední medvěd umístěný v Cibulkově ulici a jiná neotřelá vánoční výzdoba. Ke značené vánoční trase si v infocentru na Masarykově náměstí můžete vyzvednout leták, avšak její popis najdete i na webu Bystřice nad Pernštejnem.

Zahřejte se vánkem

Že nevíte, o co jde? Je to jednoduché – podstata všech „vánků“, ať už je to Kado-vánek, Drátovánek anebo jejich dnes už nevyráběný předchůdce Samotínský vánek, je likér, ovšem s unikátním bylinným složením. V létě vánky chutnají studené, v zimě horké na zahřátí po lyžovačce, bruslení, sáňkování či procházce. Kado-vánek ochutnáte v hospodě U Janečků v Kadově, Drátovánek zase v Samotíně v restauraci U Kolouška.

Originální likéry však objevíte i v jiných místech Koruny Vysočiny. V Bystřici nad Pernštejnem si můžete v infocentru kou-

pit Bystřickou Aronii v lahvi, likér z černých jeřabin vyráběný přímo v Bystřici. Stejně jako Bystřický vánek s přísadou 15 druhů bylin. V Nedvědici rozkládající se pod hradem Pernštejnem zase narázíte na bylinný likér Pernštejnský elixír. A pokud jste milovníky ginu, můžete ho vyzkoušet v Hotelu Medlov v podobě nejjemnějšího Medlov Kontryhel Ginu. Kontryhel, který je jeho originální přísadou, prý sbírají při letním úplňku na tamních stráních víly. Ochutnat je možné i likér Mertilius vyrobený na základě medlovského ginu doplněného borůvkami.

Hotel Medlov

Regionální muzeum mapuje historii Žďáru

V historické budově žďárské tvrze sídlí Regionální muzeum města Žďáru nad Sázavou a o kousek dál v Moučkově domě najdete expozici dějin města. Zjistíte mimo jiné i to, že současný Žďár nad Sázavou jsou vlastně dvě spojená městečka – Město Žďár

a Zámek Žďár a vydáte se na cestu lemovanou řadou dalších zajímavostí. Seznámíte se s vynálezcem legendární tašky-síťovky, stanete se prodávčem v prvorepublikovém obchodě a nudit se nebudou ani děti, které si mohou vyzkoušet různé dobové kostýmy.

Regionální muzeum Žďár nad Sázavou

Sklářská tradice v zimě

Nenechte si ujít prohlídku unikátní sbírky čítající více než třináct stovek exponátů českého skla od 17. století až do současnosti v Galerii na Milovské huti. Najdete ji ve zrekonstruovaném Skelmistrovském domě v Českých Milovech, místní části Křižánek. Obnovené sídlo ředitele někdejší huti je jedním z mála objektů, které z kdysi vyhlášené sklářské osady zůstaly. Exkurzi v galerii s využitím umělé inteligence si je třeba předem objednat prostřednictvím webového formuláře.

Milovská sklárna včetně osady vznikla v roce 1835 a u jejího vzniku stáli proslulí sklářští - bratři Conrathovi z Kamenického Šenova. Doba prosperity milovské sklárny s jejím specifickým dutým či broušeným sklem trvala necelých šest desetiletí, v roce 1892 došlo k dražbě zařízení hutě i nemovitostí. Vychutnejte si v galerii kouzlo zašlých časů a potěšte se pohledem na řemeslné skvosty vyšlé z rukou zručných nejenom vysočinských sklářů.

Horácká galerie

V novoměstském zámku najdete Horáckou galerii

Novoměstský zámek, kde sídlí Horácká galerie, ukrývá nejvýznamnější díla regionálních výtvarníků včetně těch nejznámějších, jako jsou například Vincenc Makovský nebo Jan Štursa, ale i expozici skla, které je s Novoměstskem rovněž historicky spjato.

Zajít si však můžete i na některou z výstav, na koncert nebo jinou kulturní akci či se třeba zúčastnit workshopu.

Příroda ve statku

Dům přírody Žďárských vrchů najdete v osadě Krátká u Sněžného. Stojí uprostřed vesnické památkové rezervace a kdysi býval statkem, než prošel rekonstrukcí tak, aby si zachoval svoji původní podobu, ale současně návštěvníkům nabídl poznání pomocí moderních technologií. Čeká v něm na vás řada interaktivních prvků a pro děti i malá horolezecká stěna nebo velké ptačí hnízdo skorce vodního, kam se dá vzlézt.

Dům přírody Žďárských vrchů zprovozněn v roce 2020 vám nabídne informace o historii místní krajiny od časů pralesních hvozdů přes osídlování českomoravského pomezí až po současnost. Expozice vám představí krásy a zajímavosti unikátní přírody i dědictví po předcích, ale také naznačuje výhled do budoucnosti. Návštěva domu vás bude inspirovat k vnímání přírody všemi smysly a nasátí tamní klidné atmosféry.

Živé ryby v muzeu

Zajímavost v podobě expozice se živými rybami najdete v bystřickém muzeu. Ve velkých akváriích se můžete seznámit s rybí osádkou vysočinských řek. Ze sledování živých exponátů, které ve volné přírodě nemají moc šancí zblízka uvidět, budou nadšené zejména děti.

A když Bystřicko, tak i expozice uranu, který se v okolí těžil šest desítek let až do roku 2017. V muzeu ale nechybí ani sta-

rá škola, spolková místnost či originální hospoda a byt sládka z přelomu 19. a 20. století.

A když zrovna nebude ležet metr sněhu, zavítejte i do volně přístupné externí expozice - parku miniatur v lokalitě Lužánky. Uvidíte tam zmenšeniny šlechtických sídel na horním toku řeky Svratky v době jejich největší slávy zasazených do členitého terénu.

Městské muzeum Bystřice nad Pernštejnem

Navštivte památku UNESCO i baziliku

Václav Vejmluva, činorodý opat žďárského cisterciáckého kláštera, který kdysi stával na místě dnešního zámku, si před třemi staletími pozval významného architekta Jana Blažeje Santiniho Aichla, aby na kopci vypínajícím se nad klášterem vyprojektoval nevšední poutní kostel. Svatostánek využívající „hvězdné“ symboliky vybudovaný ve stylu takzvané barokní gotiky a zasvěcený sv. Janu Nepomuckému, který je již tři desítky let na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO, v letech 2017-2024 prošel rozsáhlou obnovou interiéru i exteriéru tak, aby jeho vzhled odpovídal době vzniku památky. Tu celoročně obdivují lidé ze všech koutů světa.

Kostel s půdorysem hvězdy obehnaný ambitem se v roce 2014 v rámci církevních restitucí navrátil Římskokatolické církvi, která jej spravuje prostřednictvím „zámecké“ farnosti.

Santiniho stopy objevíte i přímo v areálu zámku. Prohlédnout si tam můžete baziliku minor Nanebevzetí Panny Marie

kostel sv. Jana Nepomuckého

a sv. Mikuláše - také na její přestavbě pracoval geniální architekt. Svatostánek pocházející z poloviny 13. století se nachází na druhém nádvoří žďárského zámku a kdysi jako konventní kostel tvořil jádro cisterciáckého kláštera. Hlavní loď baziliky minor je navíc druhou

nejdelší chránovou lodí na Moravě, prvenství v tomto ohledu drží Velehrad.

Ojedinelý kostel byl na baziliku minor povýšen v roce 2009 papežem Benediktem XVI. - tento čestný titul aktuálně používá pouze patnáct významných kostelů v České republice.

V muzeu nejsou jen lyže

Řekne-li se Nové Město na Moravě, každému se automaticky vybaví lyže. Nicméně novoměstské Horácké muzeum, ač s nezbytnou a rozsáhlou lyžařskou expozicí, která odpovídá lokalitě, kde se lyžuje už od 90. let 19. století, nabízí i něco jiného. Třeba prvorepublikovou třídu i s vycpaninami ze školního kabinetu nebo horáckou expozici o kultuře a nelehkém životě v „kraji kamení“.

To je spojeno i se zpracováním lnu,

výrobou modrotisku, střešních šindelů, dřevěných hraček, pilníkářstvím, ale i sklářstvím, protože hluboké lesy na českomoravském pomezí skýtaly dostatek palivového dřeva i další suroviny pro výrobu skla, které se vyváželo až do Ameriky.

Vyhlášené byly také železárny, nejvýznamnější huť fungovala v Kadově, takže v muzeu uvidíte i užitkové či umělecké výrobky z takzvané kadovské litiny.

Horácké muzeum